

Inhoud

Vooraf	7
Inleiding – Modern burgerschap in het onderwijs	9
Relatie met verschillende vakgebieden en educaties	11
Raakvlakken met burgerschap en integratie	13
De burger als consument	14
<i>Integratie</i> en burgerschap	17
Praktijk: Een lappendeken van projecten	22
Geen methode	26
Samenhang en verbinding	27
Leeswijzer	28
Hoofdstuk 1 – Aan de slag!	31
1.1 Stap voor stap	32
Hoofdstuk 2 – Inventariseren	43
2.1 Bewust worden van burgerschap	43
2.2 Wat voor school wil je zijn?	46
Hoofdstuk 3 – Visie, doelen en ambitieniveaus	49
3.1 Visie	50
3.2 Doelen	53
3.3 Ambitieniveaus	55
3.4 Participatie	60
Hoofdstuk 4 – Een plan maken	65
4.1 Activiteiten en doorgaande lijn	65
4.2 Middelen en methodes	68
4.3 Evaluatie en verantwoording	73

Hoofdstuk 5 – Activiteiten uitvoeren	77
5.1 Verantwoordelijkheden	77
5.2 Draagvlak	78
5.3 Ouderbetrokkenheid	80
5.4 Sta stil bij het proces	83
Hoofdstuk 6 – Evalueren	89
6.1 Effecten van burgerschap	89
6.2 Wanneer is het goed?	91
6.3 Bekende manieren om de opbrengsten te meten	92
6.4 Burgerschap meten via internet	93
Hoofdstuk 7 – Over kerndoelen en inspectie	95
7.1 Wat staat er in de wet?	96
7.2 Het toetsingskader van de Inspectie	98
7.3 Een relatie met de kerndoelen	98
7.4 Actief burgerschap en sociale integratie naar thema	101
7.5 Een nieuw advies van de Onderwijsraad	106
7.6 Leerplankader burgerschap en integratie van de SLO	109
Hoofdstuk 8 – Achtergronden	111
8.1 Burgerschap is niet nieuw	111
8.2 Pedagogen en burgerschap	113
8.3 Voorbeelden uit andere landen	115
Bijlagen	
Bronnen en naslagwerk	125
Werkbladen en format burgerschapsplan	133
Werkwijzen	139
Leermiddelen	161